

Клаўс Элсберг/ Klāvs Elsbergs (1959 – 1987) – Латышскі паэт і перакладчык. Сын паэтки Візмы Бэлшавіцы. Нарадзіўся ў 1959 годзе ў Рызе. Вывучаў французскую філалогію ў Латвійскім дзяржаўным універсітэце (1977–1982), працаваў у выдавецтве Liesma (“Полымя”) і часопісе Avots (“Крыніца”). Яго вершы пачалі з’яўляцца ў друку з 1978 году, і пры жыцці пісьменніка выйшлі два зборнікі яго паэзіі. Яшчэ адзін быў надрукаваны пасля смерці.

Мой свет у сумётах тоне *Вершы*

сёння туману няма

сёння туману няма на маяк
я гляджу мы паперы рабы ўмеем так
караблю ці істоце падаць дапамогу
у гавань знайсці альбо ў творчасць дарогу
увайсці у жыццё у свабоду а можа і ў смерць

альбо рукі крыж-накрыж з балкона глядзець.

* * *

Вяду на паперы лінію,
----- .
Цягну на паперы лінію.
----- .

Лінія гэта простая: ----- .
Лінія гэта прыгожая: ----- .

Цягну на паперы лінію,
лінія вядзе да цябе.
Я шапчу і шапчу малітву,
малітву за цябе.

Нічога другога не ўмею,
вяду на паперы лінію.

Я чакаю і чакаю,

----- ,

каля палаты чакаю

----- .

Можа, сонечнага часу?

Чакаю і чакаю.

Хай будзе добра каханай маёй.

Так многім на свеце хай будзе добра.

* * *

я ў дубулцкім цёмным бары
з яго лёгкім няўпэўненым рухам
вячэраю спехам
утаропіўшы вочы
праз вялікую шыбіну
у завіруху

“ува мне скача сонечны зайка
а на дварэ сцюдзянее зюзя”
вось так сабе маракуючы валакуся
у пакоік
пасвіць сваіх французаў

і сярод душаў нябожчыкаў-галаў
мне зрабілася так самотна
як той зорцы
што выліла сэрца
прамянямі ў сусвет незваротна.

* * *

я хваляю зноў да цябе падымуся
ды мора што за цвёрдасць зараз цвярдзей
глядзі даспадобы мядзведзікамі куляцца
глядзі колькі радасці ў нашых дзяцей

няхай і па мне пакуляюцца трошкі
няхай стануць коўзанкаю мае вочы
калі ж і табе здамся я ледзяным
калі ўвесь застыну – коўзайся й ты дасхочу...

* * *

як чорная здань падпаўзае нудота
і непрыкметна падступна употай
чакаю ратунку ад вас ад дваіх

у цішыні ў абдымках
альбо ў тваіх.

* * *

калі колкая зорка адна за адной патухае
і бачыш як свет спакваля аціхае

я іду тады зноў лугавінамі сноў

(ды толькі ў абдымках у цішыні
ці ў тваіх, у тваіх – каб адны...)

* * *

гладкае голае мора
гладкая голая ты
лётаў бы птахам над вамі
цвіркаў бы да хрыпаты

толькі ж хадзіцьму я зводдаль
спрыкралы ад нематы
гладкае голае мора
гладкая голая ты.

* * *

адзінока па вуліцы я ішоў
радаваўся як дзіця ігліцы
рады быў яснаму светламу дню
полудзень звон пазваніў са званіцы

маці ішла адзіночка насустрач
з дзіцем сваім ішла адзінока
маці не глянула нават дзіця
кінула на мяне як на пудзіла вокам

мора было ўсё ў крошыве лёду
блізка здаліся не блізі а далі
лёд іскрыўся ў промнях сонца
снежныя іскры маўкліва ззялі.

* * *

бачыш
як адпаўзаецца Час
быццам вялізаны ўдаў

уночы
ён сціскае колцамі нас
доўга душыць умее

мы старэем
і робіцца гэта з намі

заўсёды ўночы
каму яно трэба
бачыць на дзённым святле

як яно там усё дзеецца
нават нам
гэта выела б вочы.

* * *

па-вядзьмачы
зайграе аркестрык
прусачы
крылата-ракетныя журавы
заскачуць

як пусты кашалёк сціснецца
Рыга
не ведаў яшчэ час такіх
здрыгаў
стварэнні храпастыя – святыя яны
над крылатасцю чалавечай – паны

а мне гонар – жыць пад адным дахам
з будучай цывілізацыяй гэтых птахаў.

* * *

умеем ведаем як трэба вершы складаць
умеем ведаем як тыя вершы чытаць

няшчасны хто з гэтакім шчасцейкам знаецца
ах ты літаратурухна як табе маецца.

* * *

бо мой свет у сумётах тоне
бо ў свеце маім ёсць вартоўня
бо ў свеце маім у вартоўні грубка
і полымя ў грубцы бухае пругка

калі нехта ў мой свет завітае
няхай пасядзіць няхай выпаліць грубку
хай кіпеню нагатуе ў кубку
хай пакурыць і вып'е чаю.

* * *

не толькі аналгін горкі
але і жыццё каб вы ведалі
не трэба Вушасты не трэба спяшацца
не будзем развітвацца

слязіна ў павучынай сетцы
вось мая доля каб вы ведалі
але не трэба блытаць мяне ўсё-такі
не будзем развітвацца.

* * *

мне пасылку прыслалі з рознымі сэрцамі
чырвонымі як абкіпелыя ракі
сутоньвалася а я стаяў ля акна
і дзівіўся як кланяецца ветру вецце
як хвалямі зыбіцца трава
хрыпеў гадзіннік і печ быццам таксама хрыпела
і пыл набіваўся ў нос

гэта ж трэба якія вар'яты
ну каму ж бо шчасце давалі

такія пасылкі.

пераклад з латышскай – Васіль Сёмуха

Перакладзена з выданняў:

Klāvs Elsbergs. Pagaidīsim Ausaino. Rīga, 1981; Bēdas uz nebēdu. Rīga, 1986.

© Васіль Сёмуха, пераклад, 2010